

Complexnummer: 517604

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Ir. De Kock van Leeuwensluis

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

517605, 517606

Woonplaats

Gouda

Gemeente

Gouda

Provincie

Zuid-Holland

Hoofdadres van hoofdobject

Nieuwe Gouwe O.Z. 1 b, 2801 SB Gouda

Complexomschrijving

Inleiding

De Ir. De Kock van Leeuwensluis is gebouwd in 1940-1942 gebouwd door en naar ontwerp van ingenieurs van de Provinciale Waterstaat, voor rekening van de Hoogheemraadschap Rijnland. Het sluizencomplex is gebouwd in het kader van de grootscheepse verbetering van de Gouwe en specifiek voor het afsluiten van het Goudse gedeelte van Rijnlands boezem. Ook is de sluis lange tijd van belang geweest voor de verversing van het water in de stadsgrachten. Het sluizencomplex bevindt zich in de Nieuwe Gouwe (de 1ste Coupure van de Gouwe uit 1898-1903), die de stadsgrachten en het Gouwekanaal met elkaar verbindt. Het betreft een combinatie van een SCHUTSLUIS en een KEERSLUIS annex SPUISLUIS-INLAATSLUIS, die van groot belang zijn voor de waterhuishouding van de stad en de stadsboezem. De dubbelkerende sluisen zijn voorzien van horizontaal verplaatsbare, over rails lopende roldeuren, waardoor de schutsluis zowel bij eb als bij vloed kon worden gesloten. De beide sluisgolven kunnen worden overbrugd door middel van met de sluisdeuren verbonden ijzeren loopbruggen met tuiwerk.

Het bijbehorende gebouwtje had oorspronkelijk de functie van SCHOTBALKENLOODS, maar dient tegenwoordig als sluiswachtersonderkomen.

Omschrijving

Het sluizencomplex is samengesteld uit twee dubbelkerende sluisen, die zijn voorzien van rechte, in beton

opgetrokken, lange sluiskolken. De sluizen worden vergezeld door een kolk aan beide kapse zijden van de voormalige, in baksteen opgetrokken schotbalkenloods, die met de betonnen onderbouw in het water staat. assen van de roldeuren. De sluiskolken worden van elkaar gescheiden door een eveneens rechte, betonnen "scheimuur" die onder meer de schotbalksponningen bevatten. De sluisdeuren zijn op wielen lopende ijzeren roldeuren, waarvan het loopwerk is gekoppeld aan het loopwerk van de eveneens ijzeren rolbruggen.

Waardering

Het sluizencomplex is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde.

Monumentnummer*: 517605

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 28 november 2000
Kadaster deel/nr: 82983/57

Monumentnaam**

Ir. De Kock van Leeuwensluis

Complexnummer

517604

Complexnaam

Ir. De Kock van Leeuwensluis

Woonplaats*

Gouda

Gemeente*

Gouda

Provincie*

Zuid-Holland

Straat*

Nieuwe Gouwe O.Z. 1

Nr*

b

Toev.*

Postcode*

2801 SB

Woonplaats*

Gouda

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

Gouda

Sectie*

G

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

1441

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

De Ir. De Kock van Leeuwensluis is gebouwd in 1940-1942 gebouwd door en naar ontwerp van ingenieurs van de Provinciale Waterstaat, voor rekening van de Hoogheemraadschap Rijnland. Het sluisencomplex is gebouwd in het kader van de grootscheepse verbetering van de Gouwe en specifiek voor het afsluiten van het Goudse gedeelte van Rijnlands boezem. Het complex bevindt zich in de Nieuwe Gouwe, die de verbinding is tussen de stadsgrachten en het Gouwekanaal. Het betreft een in de Nieuwe Gouwe (de 1ste Coupure van de Gouwe uit 1898-1903) liggende combinatie van een SCHUTSLUIS en een KEERSLUIS annex SPUISLUIS-INLAATSLUIS, die van groot belang is voor de waterhuishouding van de stad en de stadsboezem. De dubbelkerende sluisen zijn voorzien van horizontaal verplaatsbare, over rails lopende roldeuren, waardoor de schutsluis zowel bij laag als bij hoog water kan worden gesloten. De beide sluiscolken worden overbrugd door middel van met de roldeuren verbonden stalen loopbruggen met tuiwerk.

Omschrijving

Het betreft een sluisencomplex bestaande uit een schutsluis met twee roldeuren, die de deurkassen heeft in de sluishoofden aan de kant van Nieuwe Gouwe Oost Zijde en een keersluis (spuisluis-inlaatsluis) met één deur, die de

deurkas heeft in het sluishoofd aan de Nieuwe Gouwe West Zijde.

De sluisen zijn geconstrueerd uit gewapend beton met stalen hoeken en randen en ze zijn grotendeels voorzien van stalen buishekken. De betonnen scheiding met platform tussen de twee sluisgolven bevat onder meer de sponningen voor de schotbalken en de sluisdeuren en de stalen opleggingen van de rolbruggen. De roldeuren en de -bruggen bewegen met het afsluiten van de sluisen naar de "scheimuur" toe. De rolbruggen en de roldeuren bewegen zich bij dit sluisencomplex over een hoog gelegen loopbaan. Ze worden bediend vanaf de buitenste sluishoofden door middel van elektrisch aangedreven lieren. De deuren (en de bruggen) kunnen ook met de hand worden bediend door middel van een slinger vanuit de stalen lierkasten. De deuren en de bruggen worden getrokken door over looprails bewegende rolwagens. Voor het bewegen van de roldeuren wordt gebruik gemaakt van de hiermee verbonden rolbruggen. Als een sluisdeur gesloten moeten worden dan wordt eerst de rolbrug over de opening gerold. Vervolgens (en deels gelijktijdig) wordt de met de loopbrug verbonden deur uit de kas gerold en sluit dan - hangend aan de loopbrug - de opening af. Als een deur geopend moet worden, dan wordt deze eerst in de deurkas gereden. Vervolgens (en deels gelijktijdig) wordt de loopbrug op het sluishoofd gereden, waarmee de sluisopening is vrijgemaakt. De rolbruggen zijn geheel gemaakt van staal en voorzien van tuiwerk, roostervloeren en hekken. De zware houten roldeuren zijn versterkt met een stalen bovenrand. Hierop is het van wielen voorziene loopwerk gemonteerd, waarmee de roldeur over de stalen randen van deurkas rijdt. De vier stalen wielen van de rolwagens lopen over rails en zijn door middel van stalen kabels verbonden met de windassen in de eveneens stalen lierkasten.

Waardering

De sluisen zijn van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde en als voorbeeld van industrieel erfgoed.

De sluisen hebben cultuurhistorische waarde als een bijzondere uitdrukking van een typologische ontwikkeling in de sluisenbouw in Nederland.

De sluisen zijn tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en hebben ensemblewaarde als essentieel onderdeel van een grootschalige waterstaatkundige structuur, die zowel van belang is voor de scheepvaart als voor de waterhuishouding van Gouda en omstreken.

De sluisen hebben ensemblewaarde en stedenbouwkundige waarde vanwege de situering en vanwege de visuele en functionele samenhang tussen de samenstellende onderdelen.

De sluisen zijn tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en de gaafheid van de samenstellende onderdelen.

Omdat het een combinatie van een dubbele sluis met rollende sluisdeuren en rolbruggen betreft is er tevens sprake van zeldzaamheidswaarde.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

Weg- en waterbouwkundige werken
Weg- en waterbouwkundige werken
Weg- en waterbouwkundige werken
Weg- en waterbouwkundige werken

Waterkering en -doorlaat
Waterkering en -doorlaat
Waterkering en -doorlaat
Waterkering en -doorlaat

Schutsluis
Inlaatsluis
Spuisluis
Keersluis

Monumentnummer*: 517606

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 28 november 2000
Kadaster deel/nr: 82983/56

Complexnummer

517604

Complexnaam

Ir. De Kock van Leeuwensluis

Woonplaats*

Gouda

Gemeente*

Gouda

Provincie*

Zuid-Holland

Straat*

Nieuwe Gouwe O.Z. 1

Nr*

Toev.*

b

Postcode*

2801 SB

Woonplaats*

Gouda

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

Gouda

Sectie*

G

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

1441

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

De Ir. De Kock van Leeuwensluis is gebouwd in 1940-1941. Het sluisencomplex is gebouwd in het kader van de grootscheepse verbetering van de Gouwe.

Het betreft een in de Nieuwe Gouwe (de 1ste Coupure van de Gouwe uit 1898-1903) liggende combinatie van een schutsluis en een keersluis annex spuisluis-inlaatsluis, die van groot belang is voor de waterhuishouding van de stad en de stadsboezem. Het bij de sluisen behorende gebouwtje had oorspronkelijk de functie van SCHOTBALKENLOODS, maar dient tegenwoordig als sluiswachtersonderkomen.

Omschrijving

De voormalige loods is opgetrokken op rechthoekige grondslag en bestaande uit een betonnen onderbouw, die in het water staat, en een in schone baksteen opgetrokken bovenbouw onder een uitkragend, met pannen gedekt schilddak, waarvan de nokken zijn gedekt met ballonvorsten. De gevelopeningen zijn rechtgesloten en staan tussen lateien en onderdorpels van beton.

De naar de weg gekeerde langsgewel is voorzien van vier, regelmatig over de gevel verdeelde vensters. De noord-westelijke kopgevel bevat een stel openslaande deuren met rechts ervan een smal venster. De op het water georiënteerde langsgewel wordt in het midden doorsneden door een risaliet met een schilddakvormige steekkap. De risaliet is ingevuld met een om de hoek lopende vensterpartij, waardoor een onbelemmerd uitzicht naar alle kanten

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

wordt verkregen. De entree bevindt zich rechts van de risaliet. Er links van staat een reeks van drie, gekoppelde smalle vensters. De zuid-oostelijke kopgevel bevat een in het midden staand groter venster en een smal venster er links van.

Waardering

De schotbalkenloods is van algemeen belang als onderdeel van een sluizencomplex met cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde en als voorbeeld van industrieel erfgoed.

De loods heeft cultuurhistorische waarde als onderdeel van een sluizencomplex, dat een bijzondere uitdrukking is van een typologische ontwikkeling in de sluizenbouw in Nederland.

De loods is tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en vanwege de ensemblewaarde, als onderdeel van een grootschalige waterstaatkundige structuur, die zowel van belang is voor de scheepvaart als voor de waterhuishouding van Gouda en omstreken.

De loods heeft ensemblewaarde en stedenbouwkundige waarde vanwege de situering en vanwege de visuele en functionele samenhang met de sluizen.

De loods is ook van belang vanwege de ruime mate van gaafheid en herkenbaarheid.

Hoofdcategorie

Weg- en waterbouwkundige werken

Subcategorie

Waterkering en -doorlaat

Functie

Schotbalkenloods